

Het huwelijk van Niet : klucht-spel

<https://hdl.handle.net/1874/372097>

939²

H E T
H U W E L I K
V A N
N I E T,
K L U C H T - S P E L.

Door A. LEEUW.

Den zesden Druk, oversien en vermeerderd.

Vertoont op d' Amsterdamsche Schouwburg.

AMSTERDAM,

By de Erven van de Wed: Gijsbert de Groot, Boek-
verkoopers op den Nieuwen-Dijk, in
de groote Bybel. 1725.

1791
G. W. E. B. I. K.

M. I. E. T.

R. U. G. H. T. S. P. I. E.

Dear Sir,

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the above mentioned subject. I have the pleasure to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration. I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
G. W. E. B. I. K.

Aan den Ed: Heer
PIETER de GRAAF,

Jonkheer van Zuiderpolsbroek, &c.

MYn Heer, ik weet gy zijt een van Apolloos vrinden,
Dies offer ik aan u dit Huwelik van Niet;
Gevalt het u, dat gy het door en door beziet,
Gy zult'er (soo ik meen) geen slechte Niet in vinden.

*Dit Klugt-spel wierd in't Frans van vele Konstgezinden
Zoo wonderlik geroemt, dat ik 't myselfen ried
Te brengen in het Duits. Zoo my nu d'eer geschied
(Mits ik, 't vertalen my heb derven onderwinden.)*

*Dat u dit Huwelik van Niet maar ict vermaakt,
Zoo heb ik dan mijn wit, daer ik naar doel, geraakt,
En acht geen tijd verzuimd, die ik hier aan besteden:*

*Dewijl't op ons Toneel meer luister hebben zal,
Wanneer Uw' Achtbaarheid, ter Schonburg, by geval,
Het bywoont, en bestraalt met Uw' genegenheden.*

Uw' Ed:

Zeer ootmoedige en gehoorzaamste
Dienaar

Den VI. van Hoy-maand.
1662.

A. LEEUW.

Niet leed Niet : dus hoord men spreken:

Doch dat is maar yd'le waan ;
 Want de LEEUW die wijst ons aan,
 Dat in Niet ook let kan steken.
 Dit zal Niet door let beweren,
 Die, in 't Frans eerst opgekweekt,
 Nu in Duits op maat-zang spreekt,
 't Geen de LEEUW hem heeft doen leren,
 Is, door Rymen, en Vertalen,
 Nu een Lau'ren-kranste halen?
 Zo is 't hier aan Niet geschied,
 Ider oordeel' die Niet ziet.

E I.

PERSONAADJEN.

*Izabelle.**Beatris.**Leander.**Dokter.**Poëet.**Schilder.**Zanger.**Krijgsman.**Starrekijker.**Genees-meeſter.*

Het Toneel is voor, en in 't huys van den Dokter.
 Het Klucht-Spel begint, en eyndigt in de tijd
 daar 't in Vertoont wort.

HET

H E T
H U W E L I K
V A N
N I E T.

I. TOONEEL.

Leander.

De morgenstond is lang gekomen,
En ik en heb noch niet vernomen
De geen die hiertans wesen zou;
Want deze trage Staat-Juffrou
Mijn sorg sal einden, of doen groejen.

Ik sou die Dienstmeid schier verfoejen,
Mijn sinnen zijn heel buyten schik;
Sy moest my, in dit ogenblik,
Berichten, hoe ik my best nader
In kennis brachte by de Vader:
Om die, wiens groote schat en goed
My meer behaegt dan 't lichaem doet.
Wanneer als ik dit zo gebrouwt,, heb,
Dat ik dit cenig kind getrouwt,, heb,
So word' ik, van behoefstig, rijk;
Want, die geen geldt en heeft, als slijk,
In dezen tisd, daer wy in leven,
Word nergens lof noch eer gegeven;
Ja, die dat niet en heeft is mal.
Beatris komt

II. TOONEEL.

Leander. Beatris.

Leand. **H**Oe is 'er al?
Soud gy nu haast gelegentheden,
Voor my, om in den Echt te treden,
Door uw behulpsaemheit, vermoén?

Beatris. Voorwaer, ik ken u niet meer doen.
Mijn Juffrouw mit byna haar sinnen,
Om dat de Dokter, onder 't minnen,
Op yder Vryer, tot'er leet,
Staåg dit of dat te zeggen weet.
De grootste gek, daarz' aan zal raken,
Geloof ik vast, is nog te maken:
En dat hy haar, zo lang hy leeft,
Sijn leven aan geen Vryer geeft;
Uit vrees, dat dit zijn beurs sou krenken.
Dit 's d'oorzaak, moogt gy vry'lik denken,
Dat ik voor u niet meer vermag.

Leand. Wat ben ik ongelukkig? ach!
Sal ik, door u gesepe zinnen,
't Hert noit van mijn Beminde winnen?

Beatris. Geloof my, 'k weet wel, van nu an,
Dat u mijn hulp niet helpen kan.
Ik zie voor u geen ander open,
Dan op de Vaders gunst te hopen:
Als die daar in bewilgt, voor al
Weet ik, dat zy wel willen zal.
Ook zou ik wis en zeker houwen,
So hyze niet zeer haast laat trouwen,
Haar sterven gaat een wisse gang;
Sy schreyt geheele nachten lang,
Uit vrees dat zy maagt sal sterven,
En noit geen kind'ren zal verwerven.
So dat die vrees haar, met'er vaart,
Licht brengen zal ten grave waart.

Vaar

Leand. Vaar wel, ik hoor de Dokter komen.
Hoe, sonder dat ik heb vernomen
Van u een woord van raad of daadt?

Beatris. Gae heen, gae by u self te raad.
Bedenk met loze listigheden,
Eer gy hem voor 't gezicht komt treden,
Een konst die mangel heeft nog vlek.
So gy hem met een aafsche trek
Vol aartigheden, kunt belezen,
Gewis, gy zult zijn Zwager wezen.

Leand. 'k Gae dan verçieren iets ter yl.
Maar hou mijn woord noch mid'lerwijl.

III. TOONEEL.

Dokter. Isabelle.

Isabelle.

ZO hoor ik, wilt gy dan, mijn Vader,
Dat ik mijn sterfdag haastig nader,
En dat ik nimmermeer en trouw?

Dokter. 'k Wil weten, waar ik my aan houw.

Isabell. Wat Vryers u hun dienst opdragen,
Niet een van al kan u behagen.

Dokter. Maar gy, die dus vol smert en pijn,
Niet roept als om getrouwt te zijn,
En al gedurig spreekt van minnen,
Weet gy wel wat gy wilt beginnen?
Weet gy wel, als men is gepaart,
Wat vruchten dat het huw'lik baart?
Die in den Echten-staat wil leven,
Gaat zich tot huis twist overgeven.
Tot kivery, tothaat en nijd,
Tot wenen, afkeer, twist en strijd:
Want alle Mannen, wel ervaren
En vroom, gelijk als eertijds waren,

Chriſippus, Anaxagoras,
De noſttenes, Pythagoras,
Kiliſtratus, Anaximander,
Quintiliaan, en Periander,
Verheffen, in den hoogſten graad,
Dan reinen maagdelijken ſtaat.

Ja, hoor dit ſtuk, met valſe reden,
De wijze Soerates ontleden,
Hy zeyt, die zich tot Trouwen,, geeft,
Zijn vroeg of laat berouwen,, heeft.

Isabell. Neen, Vader, in de plaats van zuchten,
Twiit, af-keer, haat, en ongenuchten,
Is't Huwelik al in 't gemeen
Vervult met duyſend ſoetigheên.

Dokter. Ik zeg, gy laſtert alle Wiſſen,
Met dus het Huwelik te prijſen,
Ik weet ook niet by welk een Man
Men zoo veel zoetheên ſmaken kan.
Want Profeſſoors zijn eigenſinnig,
Precepters wrevelig en vinnig.
Hiſtorie ſchrijvers leugenaars.
All' Advocaten weiffelaars,
De Procureuren zijn meinêdig.
Krijgsluiden twiſtig en onvredig.
All' Edelhên vol ſchimp en ſmaad.
De Rechters vol van ſtuurs gelaat.
All' Officieren on-meêwarig.
De Rentenieren deun en karig.
Koopluiden zijn vol woekery.
Poëten vol van raferny.
De Redenrijekers zijn maar vleyers.
De Starrekijkers maar verleyers.
De Chirurgijen kakelaars.
De Medicijnen moordenaars.
All' Apothekers maar vergiſters.
De Philoſophen muggeſtters,
End' Alchimisten zijn slechts maar

Recht' algemisten allegaâr.
In 't kort: wat Vryers hier genaken,
Ik zal se wis al t'samen wraken.

Izabell. Maar, of m'er eind'lik so een vond,
Die gy met recht niet wraken kond,
Zou hy dan noch u gunst niet winnen?

Dokter. Ik zweer by mijn geleerde zinnen,
En by de wonder-groote Schaar,
Van ons Doktooren allegaâr,
Ja, by 't verstand zelfs van die vromen,
Daar ik mijn oorspronk heb bekomen,
Komt heden hier alsulken Man,
Gy zult met hem versamen dan;
Licht komt hy daar al aangetreden.

IV. TOONEEL,

Poët. Dokter. Izabelle.

Poët.

Bekoort, door zo veel godd'likheden,
Als in u Dochter zijn te sien,
Kom ik mijn dienst u aan te biën:
Op hoop, dat gy my daar beneven
De naam sult van uw Zwager geven.

Dokter

tegen sijn Dochter.

Zie hier het deel, daar gy naar haakt.

Izabelle.

Die Man is niet heel wel gemaakt.
Maar om voor erger niet te vreesen,
En dat ik graag de Bruid zou wesen,

Staat

Staat hy my niet heel kwalik an.

Dokter. Wat is uw konst?

Poët. Ha! zomen kan,

Met zulx te zeggen, u bewegen,
Dat deze schoonheit word verkregen,
Sal ik gelukkig zijn voor al.

Dokter. Vaar voort, en zeg'et my.

Poët. Ik zal.

Die is zo edel, en zo treff'lik;
So zeer behoorlik, en verheff'lik;
So waardig: zo vol eer en lof;
So vol van herelike stof,
Dat zelfs in al des werelts wijken
Niets is by heur te vergelijken.

Dokter. Maar noemze my.

Poët. Weet dan, mijn Heer,

Dat dese konst die ik hanteer,
En daar mijn tijd in word versleten,
De waarde Dicht-konst is geheren.
Maar nu, om vorder met bescheid,
Te roemen heur voortreff'likheid,
Ik kan met waarheit u ontleden,
Hoe in de wijdberoemste Steden
Zijn dikwijls oppgerecht geweest,
Met vlijtige arbeidzamen geest,
Gebouwfelen der Schouw-Toonelen:
Om yders ooren daarte strelen,
Met dese konst, zo hoog geacht,
Ja, ons van boven toegebracht.
So dat de Wereld wijte scharen,
Noch Zang, noch Reden-konstenaren,
Noch Starrekijkers, immermeer,
Genoten hebben zulk een eer,
Als veel Poeten, waart geprezen,
Door Eerebeelden zijo bewesen.
d'Orak'len voormaals hoog verlicht,
Antwoorden vaak met Rijn-gedicht.

De blond' Apollo zingt staåg rijmen,
Die na zijn godd'likheden zwijmen;
Ook wel de rest van 't Goden tal.
De negen Muzen, overal,
Zijn van 't geleerde volk, met reden,
Gelijk als heilig aangebeden.
Maar, nademaal gy heel wel weet
Heur luister, hier van my verbreedt,
Kom ik vergeets heur godd'lik roemen,
En heur voortreff'lik heyt u noemen,
En ben verskert, van na aan,
Dat gy mijn liefde toe sult staan.

Dokter. Mits gy u konst dus hebt geprezen,
Schat gy mijn zwager nu te wesen?
Maar, maakt my dese spreuk eens los:

* *Delectant carmina stultos.*

* Gekken
hebben lust
in vaarzen.

Want dese woorden moet gy weten,
Selfs voortgekomen van Poëten,
Verwijten uw vermetelheit.

Poëet. De konst daar ik van heb geseit....

Dokter. Is uitgevonden om te liegen,
En tot verschalken en bedriegen.
Sy doet, waar datmen heur gehengt,
Meer schade, dan zy nut aanbrengt.
Daar is, al schat gy heur van waarden,
Geen schandeliker konst op aarden.

Poëet. Weet....

Dokter. Z'is ook al, van ouden tijd,
Door u, Poëten t' aansien kwijt,
Die Leugen-dichters zift geheten,
Naar dien men zeit van u Poëten,
Gy waart, en zift tot deser stond:

† *Semper mendacia fingunt.*

† Leugendich-
ters voort
en na.

Poëet. Maar laat my toe, dat ik mag seggē

Dokter. Gy hoeft ons dat niet uit te leggē.
't Kwam door uw zotheit by, gewis,
Dat dese spreuk in wesen is:

† *Picto.*

* *Pictoribus atque Poetis*

* De Schil-

Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas. ders en

Poët. Maar Heer.

Poëten,

Dokter.

Die van Athenen, en

mogen al-

Die van Lacedemoniën.

tijd doet

Voor henen dese pest verbranden

wat te wil-

Als doodelik voor alle Landen ;

len.

Bybrengende niet groote reën,

Hoe d'ondeugt niet behoort geleën,

Daar eenvoud, vromigheid, en waarheit,

Vertonen haar volmaakte klaarheit.

Want dese woorden brengen 't meê :

* *Verum non indiget arte.*

* De waarheit

Poët. Gy wort in 't horen langs hoe trager heeft geen

Dokter. Ik neem geen gek aan tot mijn Zwager list van

Poët. Mits dese Man zo bijster smaalt doen.

Op dese konst, daar niets aan faalt,

Is hy onwaardig ook, mits desen,

Dat hy mijn schoon-vaâr zoude welen. *biene,*

Dokter. tegen zijn Dochter.

Ja wel !

Isabell. Eilaas ! ik meende, dat

Ik die al tot een Bruigom had.

Maar, so gy 't eens wilt overleggen,

Mits dese Vryer af te zeggen,

Het raakt u meerder, dan 't my raakt ;

Hy hadde t'uwen dienst gemaakt,

Op levenden, als ook op doden,

Sonnetten, Graf-dichten, en Oden ;

Op-schriften, Anagrammen, en

Noch meer dat ik niet noemen ken.

Ook had hy ons voor alle saken,

Een Bruilofts-dicht nu kunnen maken.

Dokter. Dat zy daar meê zo 't wil, zo 't kan.

Hier nadert ons een ander Man,

Die is voor u, dan moogt gy trouwen.

Isabell. Ik vrees gy zult uw woord niet houwen.

V. TOO-

V. TOONEEL.

Schilder. Dokter. Izabelle.

Schilder.

Durfik wel hopen, en vermoên.
Dat gy my zo veel eer sult doen,
Dat gy my sult u Dochter langen,
En in u huysgezin ontfangen?

Dokter. 't Kan wesen, wat zijt gy voor een?

Schilder. Ik ben de vinder van al 't geen
De naam draagt van vercierde werken,
Te sien in Huisen, Hoven, Kerken.
Daar is niets of ik aap het na,
In mijn Schild'ryen, sonder gâ.
Zo ik het alles kon doen leven,
Wat ik gestalte heb gegeven,
'k Wed ik Natuur de loef af stak.

Dokter. Dan kon gebeuren, met gemak,
Ik meen zo makk'lik als ik reken
Dat gy zijt in een fles te steken.

Schilder. Van zo veel dingen, sonder tal,
Als sich vertonen over al,
En zijn'er geen, hoe raer, te vinden,
Die 'k niet zou durven onderwinden,
Te stellen konstig op 't Panneel.
'k Maal aangezichten, door 't Pinceel,
Die voor de Werelt zijn een wonder.
Ik maal de blixem, en den donder;
De Beesten, Planten, Berg, en Dal;
Den Hemel, Wolken, Stat, en Wal;
De Vreë, den Oorlog. Roven, Branden;
De Kruiden, Bloemen, en Waranden,
Vuur, Water, Aarde, Zon, en Maan;
Fonteynen, Hoven, Pad en Laan;

Den

Den dag, de nacht, de wind, de vruchten,
 Steên, huurten, dorpen, en geruchten.
 In 't kort; om mijn beworp heel klaar
 't Ontlossen, en met een woord maar
 Mijne zaak volkomen uit te leggen,
 Behoef ik u slechts maar te seggen,
 Dat ik ben Schilder Arondel,
 Af-komstig van de Grieksch' Apel,
 Die van den grooten Alexander,
 Om zijn vermaardheit boven ander,
 Getelt wierd op so hoogen trap.
 Dies mijn geboort', en wetenschap,
 Verbinden u, op staande voeten,
 My voor u Schoon Zoon te begroeten.

Dokter. Al zacht wpt, Schilder Arondel,
 Af-komstig van de Grieksch' Apel,
 En weet, dat ik zulk slecht gevoelen,
 Wensch in de helsche zwavel-poelen,
 't Geen my zou willen schatten voor
 Een meer als een geleerd Doëtoor;
 Om dat mijn Voor vaars wetenschappen,
 Van oudsher, stegen langsheen trappen
 Van hooge waardigheit en lof.
 Derhalven, op dat ik geen stof
 Aan iemand kome te vrewekken,
 Van my te tellen by de gekken,
 Zo ik mijn Dochter gat aan uw'
 Ben ik voor sulken Zwager schuw'.
 Want die sich zelve Schilders noemen,
 Zich zelve eigensinnig roemen;
 Vermits al d'opgeblasendheit,
 Die doorgaans in de Schilders leit.
 En 't is my nut, in dezen wandel,
 Dat ik met zorg en kennis handel:
 Al eer dat ik in steê van iet,
 Ontfang een groote slechte Niet;
 Een Man vervult met koppigheden.

Vol waanzucht, roemzucht, sonder reden.

In 't kort: het zy u tot een les,

† *Propter istas rationes,*

Dat gy mijn gunst niet sult ontfangē.

† Aengae-
de dese re-
denen.

Schilder. Maar.

Dokter. Maar, gaat heen en laat u hangen.

Schilder. Hoe! dese Man is gek of dol;

Ofbuiten twijffel boven vol. *binnen*

Dokter. Een Schilder sou mijn huis bederven.

Isabell. 't Moet zijn dan dat ik Maagt sal sterven.

Wie zal sich nu meer bieden an?

Nochtans, zie daar, ik wil een Man.

Dokter. Mijn Dochter, laat die voorsorg varen;

'k Wil zeggen uwe vrees van paren.

Isabell. Wanneer 't mijn Vader toe sal staan.

Dokter. Haast bied sich weêr een ander aan.

Isabell. Uw keurigheden, zorg, en schromen;

Sou my tot Ouderdom doen komen:

En dan kreeg ik toch niemant niet.

Dokter. Sie hier uw deel, staak uw verdriet.

VI. TOONEEL.

Zanger. Dokter. Isabelle.

Zanger.

Zult gy uw dochter weder-streven,
d' Arion van dese eeuw' te geven?

Isabelle. Stil.

Die Man spreekt met een goêd verstand.

Zanger. Ik ben een' Orpheus van dit Land.

'k Weet met mijn zoet gezang, de zinnen

Soo wel te lokken, en te winnen,

Dan zelfs Franciscus, of Robijn.

In 't kort: ik ben een Muzicijn,

Bemind van zangers, en zang'ressen,

Dewijl het hoofd der zang-godessen *My*

My heden d'eer geeft, boven hem,
Te luyt'ren naar mijn veel en stem,
Mits ik het keel-geluit en snaren,
Veel beter, dan hy zelf kan paren.
Ik weet hoe 't met de Zang-konst leyt;
'k Weet van heur goê welluidenheit;
Van tonen, die om 't hert te raken,
Een brave t'zamenstemming maken.
Daar willen sich somtijds ook al
Meé mengen onder ons getal,
Gelijk Jaap Hol, en Symen Schrapper,
Piet Rottenest, en Floor de Gaper;
Maar dese luiden zijn voorwaar,
By my maar gekken allegaâr.
En om u dad' ik naar het leven,
Hier van verzekering te geven,
Zal ik, behoudens uwe gonst,
Dit gaan bevesten met mijn konst.
Dies luister toe; met open' oren,
Na 't wonderwerk dat gy zult horen.

Dokter. by zich selfs.

Dees snò vervloekte konstenaars,
Zijn al gemeen'lik bedelaars,
By die, die hun geraas by wonen,
Twee uren lang, eer zy'er loonen:
En heb, by lieden van verstand,
Hen geld sien geven in de hand,
Op datse maar aan 't zwijgen raakte.

Zanger. Het is een wijs die 'k selver maakte.

Hy zingt, en gezongen hebbende spreekt hy voort.

Wel nu, Doctoor, hebt gy u dagen
Wel oyt gehoord, met meer behagen,
Zo ordent'lik, zo soet en raar,
De stem gehuw'likt aan de snaar!
Uw ziel behoort, door dit vermogen,
Te zijn gelijk als opgetogen.

Hoe nu, gy spreekt niet! zijt gy doof?

Ha!

Ha! Ha! gy hebt, zo ik geloof,
Met dese soeten zang te horen,
Uw zinnen en verstand verloren.
Derhalven, mits ik door mijn kunst
Verover't heb uw hert en gunst,
Zo wil ik nu niet langer wachten,
Met u te brengen in gedachten,
Dat ik gewis van liefde sterf,
Zo ik uw Dochter niet verwerf.
Wel hoe! ik zie uw kleur verschieten?

Dokter. 't Zijn min vermaken dan verdrieten,
Te zien, dat desen lompen bloed,
Met sulken trots en hooge moed,
Mijn Dochter komt tot Bruid begeren.

Zanger. Gy weet niet wat uw huis kan eeren.

Dokter. Ik weet wel, dat de Zangers maar
Zijn lanterfantien allegaâr,
Vol van verwijfde goddeloosheit,
En deugenierery, en boosheit;
Dat zy ook altijd by 't geweld,
Van potsmakers zijn getelt;
By hand-bekijkers fableryen;
By koordedansers zotternyen;
By lasterlijke guichelaars
En afgerechte leugenaars;
Ja, die uw konst, tot allen stonden,
Is aller nodeloost bevonden
Derhalven dan, met kort besluit,
Zoek elders uw beschoore Bruid.

Zanger. Hoe! weigert gy my aan te nemen?

Dokter. Uyt mijn gesicht, niet meer te temen.

Zanger. Ik ga, op't geen hier is geschied,
Voort maken een nieuw kluchtig Lied. *bizze.*

Izabell. Dit weig'ren smert my sonderlingen,
Hy had my maat-zang leren singen.
Hy had my ook met een beduit
't Gebruik van cyter, harp, en luit.

Hy had de noten my doen kennen,
De maat te slaan meé doen gewennen.
Maar, tot mijn onluk, sie ik wel
Dat ik nu noyt yet leren sel.

Dokter. Ik wil, al is 't dat gy wilt houwen,
U geen oneerlik Man doen trouwen,
'k Wil weten eerst, aan wie ik raak,
Voor dat ik hem mijn Zwager maak.

Izabell. Men zaid: dat keur meest doet verliezen,
En kiezer vaak het k waatste kiezen.

Dokter.
Voorwaar zy heeft gelijk. Zie nu
Sal d'aller eerste zijn voor u.

Izabelle.
Gelijk als d'and're.

Dokter.
By mijn fierheit.

VII. TOONEEL.

Krijgsman. Dokter. Izabelle.

Krijgsman.

Doctor, weet gy wel wat my hier leid?
Dokter.
Neen.

Krijgsman.

Wel, zo hoor dan toe; 't is om
Te zijn uw Dochters Bruidegom.
De Liefde heeft my hier gedreven,
Op dat men hier in vreugd zou leven,
Maar in geen ramp, of ziel verdriet;
Want warelik, ik wil gantsch niet,
Dat d'eer, waar meé ik u wil eeren,
Mijn schoonvaár eenigins sou deren.

Dokter.

Dokter. Wie zijt gy?

Krijgsm. Wie ik ben? gansch kracht

Doctoor, let wel met al uw macht,
't Zal wonder klinken in uw ooren.

Dokter. tegen sijn Dochter.

Een and're gek.

Isabell. Men moet hem horen,
Eer dat men vonnis van hem veld.

Krijgsm. Ik ben d' opvoeder van 't Geweld;
Het werk-tuyg van de moorderyen.
Ik breng, door mijne tierannynen,
De wereld over al in nood,
'k Ben Stedehouder van de Doot.
Jupijn, in mijne kindsche dagen,
Stont al, voor mijn geweld, verslagen:
En vreesden, dat ik zijn gebouw
Eens naar mijn wil heritellen zouw;
Dies wierde ik slapende geworpen,
Daar ik de helsche vocht most sloppen:
Maar hebbende die smaad geleên,
Kwam ik vergramt de Hel in treên;
Daar maakte ik Cerb'rus vol verbaken,
De Duivels allegaar an 't rasen,
Zelfs Pluto tot een Kockernoe,
En gaf hem hondert slagen toe.
'k Brak Charons boot, en d'ê hem zuchten,
Ik maakte Radamant aan 't vluchten:
En kreeg zo door mijn blixem kracht,
De gantsche Hel voort in mijn macht;
Van daar kwam ik op d'aarde klav'ren,
Daar ik 't al dreunen dee en dav'ren;
Daar ik alleen, de helsche kolk,
Bevolkt heb met meer stervend volk,
Dan zelfs de Parken na 't beramen
Van 't Noodlot, alle drie te zamen.
Want zo hier in hun stout bestaan
My eens te boven had gegaan,

'k Had zelfs de Parken, om die reden,
 Haar noodlots draden afgesneden.
 'k Ben dikwils overwinnaar, eer
 Ik noch eens tast na mijn geweer;
 Want met een opslag van mijn blikken,
 Doe 'k heele Legers voor my schrikken,
 Wat boeken dat 'er zijn, zy slaan
 Al 't zaam op mijn manhafte daan:
 Zy sijn so wat een glimp gegeven,
 En and're namen toe-geschreven;
 Om dat mijn doen, daer 't al voor swicht.
 Elk soude schijnen als verdicht.
 'k Ben Jason, die uit Colchos wiken
 Ging met 'er gulde Vlies heen strijken.
 'k Ben Perseus, die al wonder vroeg
 Meduza, 't wrede hoofd afloeg.
 'k Ben Hercules, die in veel tochten
 De Wereld schuimde van gedrochten.
 'k Ben Thezeus, die met helden kracht
 Heeft Minotaurus omgebracht.
 Ik ben Achilles, die den vromen
 Held Hector 't leven heeft benomen.
 'k Ben Alexander, die noch jong
 Bucephalus betemd' en dwong.
 'k Ben Romulus, de broeder-slagter,
 En vrouwe dief, en maagt-verkrachter.
 Ik ben d'omswervende aarts tiran,
 En wereld-plager, Tamerlan.
 Al wat de Schrijvers van hen schrijven,
 Is meest allenig mijn bedrijven,
 Daarom de Goden altesaam
 Ook schrikken voor mijn groote naam.
 Waar dat ik kom, in alle wiken,
 't Moet al voor my de vlagge strijken,
 En vluchten voor mijn groot geweld;
 Doch dat de Liefde my verseld,
 En maar alleen tot mijn gesint, is,

Dat

Dat is derhalven dat hy blind, is.
 Doëtoor, denk eens op su ken lof.
 Ik laat de Koningen haar hof,
 Ik laat de Burgers d'andere nuiſen,
 Ik laat de Boeren hare kluiſen,
 Ik laat de Beesten, wild van aard,
 De diepe kuilen onder d'aard:
 Ik heb de hel tot hold're bolder,
 Den Hemel tot mijn Kooren-foldër,
 En d'aarde tot mijn bedde-vacht.
 De vleugels van de ſwarte nacht,
 Wanneer ſy land en zee bedekken,
 Voor bed-gordijnen my verſtrekken.
 De lucht, men ſterren dicht beplant,
 Is 't bovenſt van mijn ledikant.
 d' Aspunten zijn mijn koets-pilaren.
 De holte van de water-baren.
 Strekt my een piſſot.

Dokter. Dit 's voorwaar
 De grootste gek van allegaâr.

Krijgsm. Mijn zacht oorkuffens ſijn de roſſen,
 Die met heur hooit de wolken botſen,
 Mijn bedde-lakens ſijn de blaân.
 Mijn nacht-kaars is de klare Maan.
 Wel hoe! gylacht ſchoon Izabelle!
 Ik loof dat u, 't geen ik vertelle,
 In 't allerminſte niet verbaaft.

Dokter. Nu Dokter, ſeg my, metter haaft:
 Zal ik u Zwager niet vertrekken?

Dokter. 'k Geef, aan de Koning van de Gekken,
 Mijn doëchter tot geen weder paar.

Krijgsm. Gantsch kracht, Doëtoor, wat zegt gy daar?

Tegen Izabelle.

Gy hebt, moogt gy mijn Bruid niet weſen,
 Gelijk Lucretia te vreſen.

Izabell. Wat doch?

Krijgsm. Dat ik u by geval,

Op zijn Tarquijns eens hand'len zal.

Tegen den Dokter.

Wilt gy u Dochter my niet langē,
Om my zo in u huys t'ontfangē,
Ik zal, ik zweer 't u by mijn woort.

Dokter. Wat?

Krijgsm. Doorgaan, toornig en verstoort.

Dokter. 't Is best, want ik uw zouternyen
Ook langer niet zou kunnen lyen.

Krijgsm. Hoe nu! ontlegt gy my dan ook?

Dokter. Pakt u van hier, geen meer gespook. . . .

Krijgsm. Bylo! den Dokter schijnt te grimmen,
Hy ziet gelijk de boose simmen.

Zie daar Doctoor, ik ga, en zweer

Dat ik'er maar de gek meé scheer. *binnen.*

Izabell. 't Is ydel, dat ik in mijn lyen
Gehoopt heb in een soet verblyen,
Dewijl ik al mijn hoop verlies

Dokter. Wilt gy dat ik de gekken kies?

Izabell. Gy gaat van alle gekken maken.

Gy zijt te haastig in de zaken,

Had gy verstootten niet soo ras,

Die, die hier strax de lesse was,

Hy had u, door sijn sterke handen,

Een Vorst gemaakt van veele landen,

En opgetrokken met gezag.

Dokter. Maak my van hem geen meer gewag.

Izabell. Wanneer zal ik de Bruid dan heten?

Dokter. Veel eer als gy het zelfs zult weten.

Hier bied zich weer een ander aan.

Izabell. Die sult gy toch al meé versmaân.

Dokter. Neen, deze zal uw druk genesen.

Izabell. Mits hy uw Zwager hoort te wesen.

En is dat zulk de reden leerd,

Zoo staat hem toe 't geen hy begeert.

Licht wort hy anders meé versmeeten.

Dokter. Neen, neen, ik wil zijn handel weten,

Ecr

Eer hy noch wert uw Bruidegom.

Izabelle. Stil.

Zoo raakt hy meê in 't gekkendom,
Maar horen wy hem t'amen spreken.

VIII. TOONEEL.

Starrekijker. Dokter. Izabelle.

Starrekijker.

Zuw de reden niet ontbreken,
Zo sult gy my wis nemen an
Tot uwe eerwaatde Dochters Man.
'k Weet dat gy my haar toe sult schrijven,
Zo dra gy hoort van mijn bedrijven.
Mijn konst, die 't al te boven streeft,
De hem'len tot heur oogmerk heeft;
Daar kan ik lesen en verklaren,
d' Uitvallen der aanstaande jaren,
't Gestarnte my voor Godspraak strekt,
En mijn begeerde wil ontdekt,
De Hemelsche invloed stelt de trappen
Van mijn beroemde wetenschappen.

Dokter. De Startekonst is, ja gewis,
Een konst die hoog te schatten is.
Maar in den tijd, daar wy in leven,
Vinde ik'er weinig zo bedreven,
Die hier in hebben sulken schijn;
Gelijk als die te prijzen zijn,
Die naar de waarheit klaar betoonen,
Wat wetenschappen in haar wonen.

Izabell. Ha! deze Man moet zijn mijn gâ,
Wanneer trouw ik met hem?

Dokter. Daar na.

Izabell. Waarom toch lang beraad genomen,
Wanneer men voordeel kan bekomen?

't Is kwaat, te wachte op het lef;
Het eerste luk is altijd best.

Starrek. Ik heb door mijne konst ervaren
Des menschen noodlot t'openbaren.
Ik kan van elk vereenigt Land,
Daar yder d'Eendracht bied de hand,
Voorzeggen: heil, geluk, en zegen,
En macht, en voorspoet allerwegen,
Lang leven, heerlijkheit, en eer,
Gezondheit, overvloed, en meer.
De Landen, die na onrust hellen,
Weet ik veel onheil voort te spellen.
Kort: ik voorzeg, op staande voet,
Een yders voor of tegenspoed,
En hier toe vraag ik maar de starren,
Die my terstont die knoop ontwarren.
Ik wil hier maken geen vermaan,
Hoe Cæsar, Nero, Joviaan,
En Karel Crassus, onder allen
Ook Decius, en d'afgefallen
Vorst Julianus, al te zaâm
De Starrekonst met lof en faam
Vereerden, en groote eer aandeden,
Al die hun vlijt hier in besteden.
Want eindelijk, heur roemruchtigheit,
Is van te veel doorluchtigheit,
Om zo volmaakt, en hogen luister
Te willen werpen als in 't duister:
En dat ik door die glans niet zou
Uw dochter krijgen tot een Vrouw?

Dokter. Invoegen gy u durft vermeten
Een yders noodgeval te weten,
Betoon ons hier eens, met'er daad,
Hoe verr' uw konst en kennis gaat,

Starrek. Wel aan, zeg op, ik ben te vreden.
Hoe duisterder dat hier de reden,
Hoe grooter hier de vrage zy.

Hoe 't antwoord fwaarder is voor my.

Ik zal u w laten sien en horen,
Wat Zwager dat gy hebt verkoren.
Wanneer gy my uw dochter geeft.

Dokter. Daar 's niemant die daar tegen heeft.

Maar nademaal uw konstigheden
Tot zulken hogen kennis treden.

Ik zou, in dez' onsekerheit,
Wel willen weten klaar bescheit,

Of gy zult zijn so hoog verheven
Dat ik mijn dochter u zal geven?

Starrek. Dit duister vraag-stuk gaat te varr';

Dit leerde my noit een'ge starr':

Geen Starrekijker zo ervaren,

Die 's menschen wil kan openbaren,

Dokter. Is u dit voorstel al te hoog,

Zo pakt u dat'lik uyt mijn oog:

Gaat elders vlijtig henen stappen,

Met uwe konst en wetenschappen;

Gy zijt niet waardig dat ik jou

Een Dokters Zwager maken zou.

Starrek. Ter wereld is geen mensch te vinden,

Die dese knoop u kan ontwinden;

Want dat gy my hebt voorgewent,

Is niet als by de Goôn bekend.

Izabell. Ai! hoor toch met gedult naar dezen.

Dokter. Wat kan sijn wetenschap toch wezen?

Mits hy begrijpt, noch recht verstaat,

Hoe varr' zijn eigen voordeel gaat.

Hy zaid ons: dat sijn konstigheden

Hem doen tot in de kennis treden

Van 's menschen noodlot, dat hy weet

Van yders lief, en yders leet.

Van yders luk en yders lyen;

En 't zijn niet als bedriegeryen.

Wat weet hy van cen ander man,

Die van zich zelfs niet weten kan.

Starrek. Nadien gy weygart my t'ontfangen,
Uw kind een eerlijk Man te langan:
Wel aen dan, let met opmerk vry
Op mijne konst waarfeggerij.
Gy zult een groote kwaal beërven,
Die op een jaar u zal doen fterven.
Uw kind' om dat zy my niet kan
Verkrijgen tot haar echte Man,
Behoeft te hopen, noch te vrefen,
Van immermeer de Bruid te wefen.

Izabell. Eylaas!

Starrek. En zo zy trouwt, voorwaar:
Haar volgt een over groot gevaar:
Want, om dat gy dard tegenftriven,
Haar een verftandig Man te geven,
Zoo fal zy, tot haar ongeval,
Dan hebben

Dokter. Wie doch?

Starrek. Niemendal. *binnen*

Dokter. Hoe! defe leften is vol zotheyt.

Izabell. Hy zel ons hoe ons beider lot,, leyt.

Dokter. Het is een dwaas, die niet een beet,
Van alles wat hy zeide, weet.

Izabell. Waerom moet zijn waarfeggerij
My fulken wreden pijn doen lyen!

Die geen, die feggen: dat die wet
De kinderen is voor gezet,

Dat zy 't onbillik wel-behagen
Haar's Vader, billik moeten dragen,
Die zeggen zulk met groote reën.

Dokter. Ik wil geen Starrekijker, neen!
Men vind'er maar bedrog in leggen.

Izabell. Hy had my kunnen luk voorzeggen;
Daar ik nu vrees, in dit geval,
Dat mijn verdriet nu meed'ren zal.

Dokter. 't Is hach'lijk of dat oyt zal komen.
'k Heb daar een ander weer vernomen.

IX. TOONEEL.

Geneesmeester. Doktor. Izabell.

Geneesmeester.

D Octor, gy hebt zeer wel gedaan,
Met zoo veel Vryers af te slaan,
Mits gyze alt'zaam hebt willen wraken,
Om my uw Dochters Man te maken,
En 't heeft zijn reën en vaste wet.
Want * *doctor doctoren decet.* * d' Eene geleerde
past by d'ander.

Dokter.

Die Man heeft wonder kwade mijnen.

Geneesm. 'k Ben Dokter in de Medicijnen,
Een die de brave konst aankleeft,
Die Esculaap gevonden heeft.
De wetenschappen van Cardalus,
Van Paracelsis, Trallianus,
Van Avicenn', Hippocrates,
Galen', en Dioscorides,
By mijne wijsheit geensins halen;
Ik kan genezen alle kwalen.
'k Genees, door kennis van 't gewas,
't Root melizoen, 't kolikompass,
De koorts met heur toevalligheden,
De lammigheid in alle leden,
De doofheit, en in zonderling
De kanker, dat vervaarlik ding,
De hoof-en tand-pijn, kwaat te lijden.
De pijn voor 't hert, en in de zijden,
In benen, rugge, en 't lijfrondom;
Voor al, het *Morbium Gallicum*.
In 't kort....

Dokter. Ey! zeg my, mag'et wesen,
Kunt gy de zotheyt ook geneesen?

Geneesm. Neen, daar is geen geneesen aan.

Dokter.

Dokter. Zo ben ik zeer om u begaan,
Dat gy van dat gebrek zult sterven.
Geneesm. Die kwade waan sal u bederven,
Waar mede gy, tot uw verwijt,
Zo schandig ingenomen zijt;
Laat uw verstant wat meer verlichten,
Dat my met zotheid durft betichten,
En leert van dese Medicijn,
Dat d'allerminste kwalen zijn
Genoeg om ons na 't graf te zenden,
Indien men dese konst niet kenden;
Men ichtat heur, als men certijds deé,

** Omni praestantior arte.*

** d'Allerbeste
konst van
allen.*

Ja, so men dese hulp most derven
Van kruiden, wortelen, konferven
Syropen, Dranken, Mumia,
Thym, Nardus, Malve, Angelica,
Melisse, Speer-kruid, Violette,
Mariolin, Reinvaar, Reinette,
Ruit, Myrtus, Balsen, Tamaris,

** Totus succumberet orbis.*

** De heele
wereld viel
in duigen.*

En dat...

Hou op, hou op, onwijfsen

Dokter. Verwaten Dokter, dus te prijsen
Uw konst, zo hoog bekend by my,
Als ik 'et laag vermaledy;
Zy is, 't zy wat van heur mag wesen,
Meer als de hongers-nood te vresen;
Meer als de pest, of krijg, of brand,
Of hooge watervloed in 't land;
Want zy meer volx in 't graf doen vallen,
Als dese plagen met'er allen:
Daarom die Dokter zeit, voorwaar,
Zeid ook met eenen moordenaar,
Doodslager, wrede beul, daar neven
Bederver van des menschen leven,
Ook vriend van sterfte, en vyand van

Gezondheyd, ja bloedgierig man:
En mits ik lust heb en begeren
My met een Zwager te vereren,
Die eerlik, wijs, en vroom zal zijn,
Wil ik voor al geen Medicijn.

Geneesm. Wel hoe...

Dokter. Vertrek, ga uyt mijn oogten.

Ik kan uw byzijn niet gedogen.

Geneesm. Mits gy so stout en onbedaht
Dees prijsfelike konst veracht,
En my dus bot derft wederstreven,
Zo Wensch ik, dat de Goden geven,
Dat in het kort, een Medicijn
Uw beul en Moordenaar mag zijn.

Dokter. Op zo een wensch, aan my gegeven,
Wensch ik weêr, dat de Goôn uw leven
Uytblussen sonder Medicijn,
En mijn begeren gunstig zijn.

Isabell. Zo moet ik dan, hoe't mag spijten, ^{Geneesmeester} binnen
Mijn jonge leven dus verslijten,
En smaken noit de zoete trouw?

Dokter: Eerik uw maken wil een vrouw,
Wensch ik de man, die 'k uw wil geven:
Zo naar behoren, zo verheven,
Zo seer bekoorlik, so volmaakt,
Dat hy in als, heel wel bespraakt,
Zijn zaak met reên so kan beleggen;
Dat ik niets weet op hem te zeggen.

Isabell. Laas! had hy die graag mogen sien,
Die zich daar lest kwam aan te biên,
Hy had door kracht van kruid en bloemen,
En alles wat hy weet te noemen,
My wederom gesond gemaakt,
Als ik in siekte was geraakt.

Dokter. Hier komt een ander, niet te treuren.

Isabell. Indien my dese mocht gebeuren;

Hy zou , gemakk'lik maken , dat
Ik d' andre Vryer haast vergat.
Maar ach ! ik heb'er voor te vreesen.

X. TOONEEL.

Leander. Dokter. Izabelle.

Leander.

Zult gy mijn Schoon-vaar willen wesen ?
Izabell. Beatris, ha ! die steelt my 't hert.
Zo deze ook afgeslagen werdt....

Dokter. Wat zijt gy ?

Izabell. Zo verlies ik 't leven,

Leand. Om uw vernoeginge te geven,
Zo weet dan : dat ik geen Soldaat,
Noch Amptman ben , noch Advocaat,
Noch Koopman, Schilder, Rederijker,
Noch Alchimist, noch Starrekijker,
Noch Zanger, Dichter, Proffessor,
Waarzegger, Leeraar, noch Doctoor.
Want wat Soldaat is sonder wrevel ?
Wat Amptman sonder kwaden evel ?
Wat Advocaat die niet bedriegt ?
Wat Starrekijker die niet liegt ?
Wat Proffessor is nimmer twistig ?
Wat Alchimist niet geld verkwistig ?
Wat Koopman is geen woekeraar ?
Wat Dokter is geen moordenaar ?
Wat Rederijker sal niet vleyen ?
Wat Muzicijn sal niet verleyen ?
Wat Dichter is'er oit geweest .
Of Schilder sonder mallegeest ?
Wat Leeraar is'er sonder dwalen ?
Oft wat waarzegger sonder falen ?
Geen mensch ter wereld, somen zeid,

Be-

Bevrijd van onberisp'likheid;
Maar ik, ik ben noch noyt misprezen.

Dokter. tegen sijn Dochter.

Wat Duivel of hy dan mach wezen.

Leand. Weet, dat ik heel ben sonder fout.

Isabell. Hal zie hier die u dient. Hy sou't
Zo't anders was, niet willen zeggen.

Dokter. Ik zal 't eens by my overleggen,
Wat ik'er tegen hebben zal.
Wat zijt gy dan?

Leand. 'k Ben Niemendal.
En is'er niets op Niet te sinalen,
Zo kan'er ook aan Niet niet falen.

Dokter. Wat Duivel zeid men toch van Niet?

Leand. Indien ik hadde 't grootst' gebied,
Dat op de wereld is te noemen,
Ik kon my selven zo niet roemen,
Als ik my nu gaan roemen zal:
Weet, dat de Stichter van 't Heel-al!
In Niet een Iet heeft uytgevonden,
Bestaande in zulke duist're gronden,
Dat niemant oyt yet, van een Man
Die Niemendal is, zeggen kan.

Dokter. Dees Niet maakt my als opgetogen.

Isabell. Voorwaar sijn woort is van vermogen,
Mits niemant oisiet, van een Man
Die Niemendal is, zeggen kan.

Leand. Gevraagt, wie kan'er grooter wesen
Als Alexander was voor desen?
Mijn antwoord is, met vaardigheid:
Niet, grooter als de waardigheid;
Niet, veel verstandiger als Cato;
Niet, veel alwerender als Plato;
Niet, veel lofwaardiger als een Troon;
Niet, veel volmaakter dan de Goôn.

Isabell. Niet, zoeter dan de zoete lusten,
Die in het heilzaam Huw'lik rusten.

Niet,

Niet, is gewis een wonder ding,
 Niel, is gewis wat zonderling.
 Niet, heeft gemaakt, dat nu in waarheit.
 Het woord des Starrekijkers klaar, leit,

Dokter. En ik en weet noch niemendal
 Wat ik van Niet gaan zeggen zal.
 Ik zie hier gantschs niet door te komen,
 Alle antwoord is my hier benomen:
 Nadien Virgil', Euripides,
 Homerus, Eschil', Sophocles,
 Apollodorus, Thucidides,
 Philistus, Baldus, Pherecides,
 Gesproken hebben t'saam van Iet,
 Maar niemant sprak'er oyt van Niet.
 Het stuk is niet te wederleggen;
 Niet boven iet, 'k heb niet te seggen.
 Zie daar, ontiang, door reine trouw,
 Mijn dochter tot uw echte vrouw.
 Want, om de waarheit te verkonden,
 Mijn woord heeft my hier toe verbonden.

Leand. Gy hebt de beste toch aen my,
 Maar Izabelle wat zegt gy?
 Verenigen wy dan te gader?

Izabell. Ik volg de wille van mijn Vader.

Dokter. Let gy die altijd sei van Iet,
 Wat gy nu seggen sult op Niet.

U Y T.